

Lausunnon antaminen / Arvajankosken pohjapadon rakentaminen, kalataloudellinen kunnostus sekä vanhojen rakenteiden purkaminen ja vesitalouslupien rauettaminen sekä valmistelulupa, Jämsä ja Kuhmoinen / Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto

Valja 11.11.2021 § 22
330/11.01.02/2021

Valmistelija: ympäristöpäällikkö Piia Koski, p. 0400 243 351.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Jämsän kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa Arvajankosken pohjapadon rakentamisesta, kalataloudellisesta kunnostamisesta sekä vanhojen rakenteiden purkamisesta ja vesitalouslupien rauettamisesta sekä valmisteluluvasta. Luvan hakijana on UPM Communication Papers.

Kuhmoisten ja Jämsän alueella sijaitseva Arvajan koskireitti saa alkunsa Isojärvestä ja laskee Päijänteeseen Arvajanlahteen. Vesistöt kuuluvat Isojärvi-Arvajanreitti Natura 2000-alueeseen ja myös osa ranta-alueista on suojeltu. Arvajanreitti on merkittävä virtakutuisten kalojen, kuten järvitaimenen, lisääntymisalue. Arvajankoskessa sijaitseva Arvajan vedenottamon pato on viimeinen jäljellä oleva patorakennelma reitin varrella, ja nousueste kaloille sekä muulle vesieliöstölle.

Padon purku- ja kunnostushankkeen tarkoituksena on luopua vedenkorkeuden säännöstelystä, poistaa tarpeettomat rakennukset ja rakenteet sekä mahdollistaa siten kalojen vapaa liikkuminen ja hankealueen kalataloudellinen kunnostaminen sekä turvata veden korkeudet uuden pohjapadon avulla. Hankkeen toteuttamisen edellytyksenä on, että hakijan Arvajankoskea koskevat velvoitteet ja oikeus vedenkorkeuden säännöstelyyn määrätään päättymään. Koskea ei pystytä ennallistamaan täysin luonnonmukaiseen tilaan, sillä erilaisia patorakennelmia on ollut paikalla jo 1800-luvulta lähtien.

Nousuesteen poistumisen myötä kalojen vapaalla liikkumisella Päijänteestä Arvajanreitin lisääntymisalueelle on erittäin merkittävä positiivinen vaikutus kalastoon ja kalastukselle. Toimenpiteet parantavat myös Natura 2000-alueen suojeluperusteisiin kuuluvan luontotyypin ”Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit” tilaa sekä edistävät rantojen suojelua, kun vesistö palautuu takaisin enemmän luonnontilaisen kaltaiseksi ja luonnon monimuotoisuus lisääntyy. Rakennettava uusi pohjapato tasaa joen veden virtaamia ja ylläpitää vedenkorkeuden ilman säännöstelyä ottaen huomioon vakiintuneet vedenkorkeudet. Vesirakennustyöt voivat aiheuttaa väliaikaista veden samentumista hankealueen läheisyydessä.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 26

Ehdotus

Johtava rakennustarkastaja Teemu Kivinen

Valvontajaosto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Hanke on hyödyllinen sekä kalataloudellisesta näkökulmasta että virkistyskäyttöarvon lisääntymisen kautta. Hankkeen hyötyjä ovat kalaston elinolosuhteiden parantuminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääntyminen, kun Natura 2000- luontotyyppin tila kohenee. Erityisesti hankkeella on suurta merkitystä luontaisen järvitaimenkannan elinolosuhteiden parantumisen kannalta. Järvitaimen on erittäin uhanalainen. Vaikka reitin luonnontila on parantunut mm. vaellusesteiden poistamisen seurauksena, on tilanne taimenen kohdalla edelleen huono.

Valvontajaosto pitää suunnitelmaa patorakenteiden poistamiseksi hyvin valmistellulta. Arvajanreitillä on vähän virkistys- tai retkeilykäyttöä palvelevia rakenteita tai polkuja, mutta aluetta on mahdollisuus kehittää jatkossa virkistyskäytön tarpeisiin.

Valvontajaosto esittää, että suunnitelmaselostuksessa kohdassa 7.5 (mahdollinen kalataloudellinen kunnostaminen) esitetyt toimenpiteet on syytä toteuttaa tämän lupaprosessin puitteissa järvitaimenkannan elvyttämiseksi. Valvontajaoston näkemyksen mukaan reitillä on tarvetta myös laajempaan virtavesikunnostushankkeeseen reitin kalastollisen merkittävyyden ja muiden luontoarvojen vuoksi.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.